Dodatek do "Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

Podaje wiadomości bieżące z Łotwy oraz perjodyczne z Estonji i Finlandji

WILBI

Nr. Wilno, dnia 24.XI.1931 r. 1.

Treść Numeru.

----oooOooo----

U r o c z y s t o ś c i 18 l i s t o p a d a w R y d z e. Jak podaje "Rigasche Rundschau" /Nr.260/, odbyły się w Rydze i na prowincji uroczystości, związane z 13-tą rocznicą niepodległej Łotwy.Prezydent Republiki Kweesis w towarzystwie marszałka sejmu dr.Kalnina i premjera Ulmanisa dokonał przeglądu oddziałów wojskowych oraz odsłonięcia płyty pamiątkowej, gdzie stanąć ma pomnik Wolności. Wygłoszono odpowiednie przemówienia. Tegoż dnia odbyło się też uroczyste posiedzenie Gabinetu Ministrów i uroczyste nabożeństwo w katedrze.

P r z e k a z a n i e u s t a w y o k a t e d r z e k o m i s j i . Jak podaje "Rigasche Rundschau" /Nr.260/, na posiedzeniu sejmu z 17 listopada przekazana została Komisji Prawniczej po burzliwych debatach słynna ustawa o wywłaszczeniu katedry ryskiej na rzecz Państwa. Komisji udzielono miesiąc czasu na przejrzenie tej sprawy.

R o z c h w i a n i e s i ę k o a l i c j i . Jak podaje "Rig. Rund." /Nr.261/ rokowania prowadzone przez posła Skujeneeka z Partją Sosjaldemokratów w sprawie sformowania rządu,opartego na podstawach koalicji nie dały wyników pozytywnych. Poseł Skujeneek oddawna już prowadził z socjaldemokratami rokowania, obiecując im najważniejsze teki. Jednakże socjaldemokraci postawili Skujeneek'owi żądania na piśmie, które w praktyce nie mogą być przyjęte. W związku z tem frakcje centralne uchwaliły zerwać rokowania w sprawie szerokiej koalicji i układać sie nadal jedynie w zakresie utworzenia rządu narodowego. W związku z tem rozpoczęto układy z prawicowemi narodowemi grupami.

Sprawa tworzenia rządu znowu więc powróciła do swego punktu wyjścia. Polegał on na tem, że Zemnieku Savieniba /Związek Rolników/ wysunął potrzebę wyjaśnienia w pierwszym rzędzie możliwości utworzenia rządu narodowego, a dopiero następnie kwestję propozycji wejścia w skład koalicji socjaldemokratów, o ile zaistniałaby możliwość porozumienia z nimi. Frakcje centralne były jednak zdania przeciwnego, stojąc na stanowisku, że przedewszystkiem należy się porozumieć z socjaldemokratami. Porozumienie się to trwało 3 tygodnie, nie przynosząc żadnych pozytywnych wyników.-

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

D e b a t y w s p r a w i e d e w a l u a c j i . Jak podaje "Rigasche Rundschau" /Nr.260/, w "Związku Łotewskim" miały w dn. 19 listopada miejsce ożywione debaty na temat dewaluacji względnie stabilizacji waluty łotewskiej. W debatach wzięli udział wyżsi urzędnicy Ministerstwa Finansów.

P r o j e k t o c h r o n y w ł o ś c i a ń s t w a p r z e d z b y t e n e r g i c z n e m ś c i ą g a n i e m p o d a t k ó w . Jak podaje "Rig.Rund."/Nr.260/, Gabinet Ministrów debatował w dn.19 listopada nad projektem zmian w procedurze cywilnej, wniesionym przez Min.Sprawiedliwości, a mającym na celu uniemożliwienie sprzedaży z licytacji za zaległości podatkowe i długi ostatniego inwentarza i nasienia włościan.

W z n o w i e n i e o p e r a c y j w a l u t o w y c h p r z e z b a n k i p r y w a t n e . Jak podaje "Siegodnia" /Nr.324/, zatwierdzona zostanie w najbliższych dniach, opracowana przez Komisję Walutową instrukcja, na podstawie której banki prywatne wznowią operacje walutowe.

O p r a c o w a n i e p r o g r a m u n o w e g o r z ą d u . Jak podaje "Siegodnia" /Nr.324/, poseł Skujeneck oświadczył w dn.22 listopada przedstawicielom prasy, że na kolejnem zebraniu łotewskiej frakcji burżuazji rozpatrywano i przyjęto program działalności nowego rządu. Poseł Skujeneck oświadczył, że wszystkie frakcje pragną, by nowy rząd sformowany został do dnia 24/ listopada. Na zebraniu rozpatrywano ponadto sprawy tek ministerjalnych, oddanych do dyspozycji każdej grupie. Związek Włościański otrzymałby 3 teki, Młodzi Rolnicy 2, Letgalscy Chrześcijanie jedną lub 2 , Chrześc.Blok Pracy 1, Demokratyczne Centrum 1 , Zjednoczenie Postępowe 1 i Letgalscy Włościanie Postępowi 1 lub 2.

S p r a w a d o p ł y w u s i ł p r a w n i c z y c h d o a d w o k a t u r y . Jak podaje "Siegodnia" /Nr.324/, odbyło się w Rydze zebranie ryskich adwokatów, które uchwaliło przyjęcie nowej instrukcji, będącej numerus clausus dla młodych prawników. Instrukcja ta stawia w niezwykle ciężkiej sytuacji całą młodzież, która miała się poświęcić praktyce adwokackiej. W wypadku wprowadzenia instrukcji w życie, dostęp do adwokatury uzyskają jedynie bardzo nieliczne osoby. Decyzja zebrania adwokatów wywołana została silną nadprodukcją prawników na Łotwie.

E c h a a r t y k u ł u "P o l s k i Z b r o j n e j" n a Ł o t w i e . Jak podaje "Brihva Zeme" /Nr.259/, "Polska Zbrojna" organ armji polskiej zamieściła w dn.16 listopada objektywny artykuł o stosunku Łotwy do polskiej mniejszości narodowej."Brihva Zeme" daje streszczenie tego artykułu, nazywając go "rozsądnym głosem Warszawy".

K r y z y s e k o n o m i c z n y n a Ł o t w i e .Jak podaje "Brihva Zeme" /Nr.259/, w dniach ostatnich odwiedzają ministra Rolnictwa Alberinga nader liczne delegacje rolników, uskarżając się na ciężką sytuację rolników i prosząc o zastosowanie środków, by ocalić gospodarstwa przed licytacją. W jednym z memorjałów wręczonych przez delegację włościańską ministrowi, znajduje się następujący charakterystyczny ustęp: "W tym krytycznym okresie dręczy wszystkich włościan straszne pytanie: Czy długo jeszcze będą oni gospodarzami swych dobostw? Nadchodzą wezwania po wezwaniach do opłacenia weksli: za sztuczne nawozy, rasowe bydło, maszyny rolnicze, nasienie uzyskane w charakterze pożyczki w czasie nieurodzaju w 1928 r. i t.d.Przychodzą sekwestratorzy podatkowi, robotnicy domagają się zapłaty. Skąd na to wszystko wziąść pieniędzy? Produkty rolne i bydło utraciły wartość. Gdyby nawet sprzedać całe bydło i wszystkie produkty rolne, to i w takim wypadku nie dałoby się uregulować wszystkich długów. Włościanie opadają wprost ręce. Starali się oni z podwójną energją poprawić swój byt, lecz obecnie stanęli na progu bankructwa".-

N o w a k o a l i c j a w Ł o t w i e . Jak podaje "Socjaldemokrats" /Nr.263/, prowadzone przez posła Skujeneek'a rokowania w sprawie utworzenia rządu dobiegają końca. W deklaracji nowego rządu figuruje ok.20 zagadnień, co do których ~~się~~ już się porozumiano. Dla wyszukania źródeł nowych dochodów uchwalono wprowadzić niektóre monopole. Dla zbilansowania budżetu uchwalono zmniejszyć płacy wyższych urzędników. Płacy niższych urzędników zostałyby zredukowane dopiero w tym wypadku, gdyby nie było innej możliwości zbilansowania budżetu. Postanowiono zbudować drugą cukrownię i rozwinąć uprawę buraków cukrowych, które mają zastąpić poczęści uprawę lnu, obecnie już się nie opłacającą.

Nowa koalicja ma być utworzona bez mniejszości narodowych. Rząd narodowy będzie miał 51 głosów w sejmie.W opozycji pozostają mniejszości narodowe, socjaldemokraci i komuniści.

"S o c j a l d e m o k r a t s" o c e l a c h z w i ą z k u P o l a k ó w w L e t g a l j i . "Socjaldemokrats" /Nr.262/ pisze o Związku Polaków w Letgalji co następuje:Obszarnicy polscy w pow. iłłuksztańskim nie są zadowoleni ze swego położenia,gdyż majątki ich zostały rozparcelowane pomiędzy włościan. Większość byłych obszarników letgalskich zajmuje obecnie w Polsce wysokie stanowiska i wywiera wpływ na rząd polski przez wzbudzanie nienawiści przeciwko Łotwie. M.in.b.obszarnik z powiatu ludzkiego Sołtan zajmuje stanowisko wojewody warszawskiego. Syn obszarnika z maj.Wiszki pow.dyneburskiego hr.Hieronima Mohla jest sekretarzem sejmu i t.d. W Polsce znajduje się związek b.obszarników polskich w Letgalji, który ma na celu odzyskanie wywłaszczonych w Łotwie dworów. Prezesem tego związku jest b.obszarnik z pow.dyneburskiego Szczadurski, zaś prezesem oddziału wileńskiego związku jest Szachno. W prasie polskiej rozpoczęto akcję i demonstrację przeciwko Łotwie, co jest robotą właśnie tego związku i duchowieństwa katolickiego.

Zarówno prasa jak społeczeństwo polskie były jednak ślepe i głuche gdy oddziały ekspedycji karnej starły z oblicza ziemi całe wsie ukraińskie i setki niewinnych ludzi wysłały na tamten świat. Czyż to nie było prześladowaniem mniejszości narodowych? Zamiast wołać z powodu"prześladowania"zamieszkałej w Łotwie mniejszości polskiej i rozwijać przeciwko Łotwie prowokację, dziennikarze polscy powinniby zwrócić uwagę na to, jak rząd polski obchodzi się z Ukraińcami, Białorusinami i innemi mniejszościami narodowemi w samej Polsce.

Z p r a c G a b i n e t u M i n i s t r ó w . Jak podaje "Brihva Zeme" /Nr.260/ Gabinet Ministrów rozpatrywał sprawę memorjału Min.Finansów, proponującego skasowanie monopolu lnianego na Łotwie ze względu na to, że wobec spadku cen na len rząd musiałby w r.b. dopłacić producentom lnu ok.8 milj.łatów.Pozatem Gabinet Ministrów rozpatrzył projekt redukcji niektórych biur w Ministerstwie Obrony Kraju.Co do pierwszego projektu, Gabinet Ministrów zdecydował odroczyć jego rozpatrzenie aż do sformowania się nowego rządu. Drugi projekt został przyjęty.

"S o c j a l d e m o k r a t s" o c i ę ż k i e j s y t u a c j i p r z e m y s ł u ł o t e w s k i e g o . "Socjaldemokrats" /Nr.262/pisze o ciężkiej sytuacji przemysłu łotewskiego, jaka się wytworzyła w związku z ograniczeniem importu. Przemysł łotewski zajmuje się głównie przerabianiem dostarczanych z zagranicy surowców. Dotychczas ułatwiano w związku z tem import surowców. Obecnie zaś ze względu na ograniczenia w sprzedaży waluty i ustalenie kontyngentu importu, import surowców został w wysokim stopniu skrępowany.

Z w o l n i e n i e 5 0 0 - s e t n a u c z y c i e l i s z k ó ł p o w s z e c h n y c h . Jak podają "Jaunakas Zinas" /Nr.263/, odbyło się w Rydze w dn.22.XI zebranie związku nauczycieli, które rozpatrywało nowe zarządzenie M-stwa Oświaty, zwiększające normę pracy nauczycielskiej. W związku z tem, utraci pracę ok.500-set nauczycieli szkół powszechnych.

H i t l e r o w c y n a Ł o t w i e .Jak podają "Jaunakas Zinas" /Nr-263/ w tych dniach policja wykryła gimnazjum niemieckie w Rydze organizacji hitlerowców. Aresztowano kilkanaście osób.

87